

Blikwisseling

Dominicaanse democratie

Overtuigde dader voor het algemeen belang

Na nog geen 2 jaar na de oprichting van zijn bedrijf stuurt een jonge ondernemer

De H. Dominicus stuurde zijn broeders twee aan twee uit – net zoals Jezus zijn discipelen stuurde. Vandaag de dag zijn broeders en zusters van de Orde samen onderweg.

zijn werknemers twee aan twee naar verschillende Europese landen om daar filialen op te bouwen. Dit is een hoog risico, maar tegelijkertijd getuigt het van een groot vertrouwen in zijn medewerkers en het bedrijfsconcept. Te zelfder tijd moet hij een bedrijfsstructuur creëren die de filialen in staat stelt om zelf ter plaatse de nodige beslissingen te nemen en zich aan te passen aan de lokale omstandigheden. Aan de andere kant moet de gemeenschappelijkheid ook herkenbaar blijven en daarom worden er regelmatig netwerkbijeenkomsten gehouden, waar medewerkers met beslissingsbevoegdheid naartoe worden gestuurd. Dit staat in de Bijbel, in Mc.

6:7–13, en heeft waarschijnlijk onze stichter, de heilige Dominicus, ook geïnspireerd.

Wat maakte deze beslissende actie mogelijk? Het enthousiasme voor het werk en de overtuiging dat (God en) de wereld dit project nodig heeft. Het ging minder om ondernemersbelangen, winstmaximalisatie of prestige, dan om een overtuigende bedrijfsfilosofie die vooral het algemeen belang nastreeft.

Gelukkig zijn er ook vandaag de dag nog zulke daders uit overtuiging – en ze bereiken veel.

Sr. Katharina, Algemene Overste van de Zusters Dominicanessen van Bethanië

Tijdelijke macht - Ambten bij de dominicanen

„Ik zou het niet kunnen, ik zou niet in een klooster kunnen leven, ik zou gewoon dat gehoorzaamheidsding niet kunnen. Ik zou niets meer voor mezelf kunnen beslissen ... Nee.”

Ik heb vaak soortgelijke uitspraken gehoord toen ik intrad. Ik wist toen nog niet veel, maar ik had al meegemaakt en gehoord dat het zo niet werkte: „Weet je, het goede is dat we allemaal tijdelijke ambten hebben, ervoor en erna ben je gewoon zuster. Priorin zijn betekent eerste zijn onder gelijken. Het is een tijdelijke opdracht, om de gemeenschap te dienen, om op het pad te blijven dat ze wil volgen.”

Deze woorden maakten een diepe indruk op mij.

De twee jongste zusters in leeftijd helpen bij de verkiezingen (hier op het Kapittel 2017).

De macht wordt gegeven aan degenen die ons „op het spoor” moeten houden. Al snel wordt duidelijk hoe eerlijk we zijn geweest in onze discussies, of we echt naar elkaar hebben geluisterd en of de afspraken duurzaam zijn. Zijn we

ons bewust van onze individuele en gemeenschappelijke roeping?

Macht verandert – interessant genoeg ook het gedrag van de mensen rond de machthebbers: sommigen praten hen naar de mond, anderen protesteren

>>> Vervolg van pagina 1

tegen alles. Sommigen gedragen zich enorm inschikkelijk, anderen zijn erg wantrouwig. Ook al worden, zoals bij ons het geval is, alle leidende posities meestal via verkiezingen bereikt.

Te weten dat dit ambt, deze bevoegdheid voor een beperkte periode wordt verleend, helpt iedereen die erbij betrokken is. Het beschermt als het ware tegen machtsmisbruik in beide richtingen. De tijdslimiet van de macht houdt iedereen zonder ambt medeverantwoordelijk en het herinnert de bestuursters eraan dat ze hun beslissingen ook moeten verantwoorden als ze geen officiële macht meer hebben.

Dit geldt op grote schaal voor de congregatie en op kleine schaal voor onze conventen, dat wil zeggen ten aanzien van de mensen die deze gemeenschap vormen. Dan is de vraag: compromis of consensus?

Soms kunnen compromissen niet worden vermeden, maar het moeten slechts tussenstappen zijn op weg naar consensus – naar een gemeenschappelijke invulling. Dit vergt veel geduld en veel verantwoordelijkheid van alle kanten.

Het is belangrijk om dit pad te dienen, te bewaken, niet om het te beheersen. Tijdelijke macht herinnert ons eraan dat niemand het in zijn eentje kan.

Zr. Hannah, Riga

„Wat iedereen aangaat, wordt door iedereen besproken“

Dominicaanse besluitvorming door consensus

Democratie betekent de heerschappij van het volk, democratische besluiten worden meestal bij meerderheid van stemmen genomen. De Orde van de Dominicanen is ook democratisch gestructureerd, waarbij stemmen en verkiezingen vanaf het begin belangrijke elementen zijn. Een bijzonderheid is dat het niet alleen een kwestie van meerderheden is. Het proces dat voorafgaat aan het besluit is daar een essentieel onderdeel van, want voor de stemming zelf is eenstemmigheid vereist! Zo'n consensusvorming gebeurt natuurlijk niet zomaar, er is ook een bepaalde houding voor nodig. Idealiter proberen wij Dominicanen(nesse)n in discussies Gods wil te ontdekken in de bijdrage van ons tegenover.

Een voormalige Meester van de Orde heeft eens gezegd: „Onze democratie is alleen Dominicaans zolang onze debatten en stemmingen pogingen zijn om het Woord van God te horen dat ons tot navolging oproept.“ (Timothy Radcliffe, „Gemeenschap in dialoog“, blz. 141)

Nu is dit idee wel duidelijk als het gaat om de grote vragen, om de verkiezing van nieuwe superieuren of om beleidsbeslissingen. Maar hoe zit het met de kleine dingen in het dagelijks leven? Wanneer we ons dagelijks leven organiseren, kleine dingen zoals de tafeldienst of de taakverdeling, heeft dit dan nog steeds te maken met de wil van God? Het is belangrijk voor ons leven, want we leven er elke dag in. En het is vaak een kwestie van afwegen van en onderhandelen over de wensen en behoeften van de individuele zusters. Bovendien is ons samenleven verkondiging. En zo proberen we in de dagelijkse discussies ook de wil van God te herkennen in de meningen van onze medezusters. We proberen na te denken over onze behoeften en ze niet te overdrijven.

Als dit lukt, realiseert één van ons zich vaak ineens dat iets voor haar toch niet zo belangrijk is en kan ze zich voegen in de wensen van de anderen. Of we kunnen samen op zoek gaan naar een derde optie waar iedereen tevreden over is. Als dat lukt, werkt God in ons.

Zr. Martha, Refrath

Om een unanieme beslissing te nemen, proberen we samen de wil van God te vinden – ook in de overtuiging van de anderen.

Het Algemeen Kapittel van de Zusters Dominicanessen van Bethanië

We „celebreren“ onze Algemene Kapittels, hier dat van 2017, en elke dag begint met een H. Mis.

... is het hoogste bestuursorgaan van de gemeenschap (boven de Algemene Overste en haar Raad) – zoals dat overal in de Dominicaanse Orde het geval is.

... bestaat uit afgevaardigden die door alle zusters in geheime, gelijke en vrije verkiezingen zijn gekozen.

... komt regelmatig om de zes jaar bijeen om te beslissen over inhoudelijke zaken en het nieuwe bestuur te kiezen. (Dit verandert binnenkort: tijdens het laatste kapittel in 2017 is de ambtstermijn teruggebracht tot vijf jaar).

... wordt „gevierd“ omdat het een geestelijk proces is: we luisteren samen naar de wil van God en dragen onze gemeenschap over aan zijn leiding.

... is onderworpen aan duidelijke regels die zijn vastgelegd in het canonieke recht en het eigen recht van de congregatie, bijvoorbeeld met betrekking tot de wijze van verkiezing, het aantal plaatsvervangers of het vastleggen van de onderwerpen.

... kan ook worden gevierd als een „buitengewoon“ kapittel wanneer het normale ritme om een belangrijke reden wordt onderbroken. Het volgende zal dus een puur zakelijk kapittel zijn (zonder verkiezingen), van 14 tot 19 april 2020, met als enige onderwerp het vastleggen van de nieuwe Ordinationes.

Jonge dominicanessen spreken over de geschiedenis van Europa

De zusters in Riga hadden een koor op bezoek, tegelijk met de dominicanessen uit verschillende Europese landen.

In ons klooster in Riga begon het jaar zeer Europees. De jaarlijkse bijeenkomst van de Jonge Dominicanessen in Europa (YSOP), als subgroep van Dominican Sisters International (DSI), vond plaats van 3 tot 5 januari.

Dominicanessen uit elf Europese landen kwamen samen en het thema was „Healing Wounds and Working for Peace. Oost- en

West-Europese geschiedenis in de 20e eeuw“. Ook werd er gesproken over „Wat maakt ons tot 'ons': herinnering en identiteit“.

De gastsprekers waren de kerkhistoricus Dr. Jitka Jonová, leken-dominicanes en docent aan de theologische faculteit van de Palacký Universiteit (Tsjechische Republiek) en Sr. Sabine Schratz OP, directrice van het dominicaanse centrum „Lumen“ in Dublin en lid van het Historisch Instituut van de Dominicanen. Hun analyse van de invloed van de Tweede Wereldoorlog, de komst van het communisme in Europa op de cultuur en het religieuze leven maakte het mogelijk om te zien hoe verschillend dezelfde gebeurtenissen diverse landen en dus onze gemeenschappen hebben beïnvloed. Het was een zeer verrijkende uitwisseling, die de komende maanden zeker zal worden verdiept.

Veel dank aan Sr Chiara Mary Tessari's OP, Cambridge, voor het gebruik van haar verslag voor dit artikel.

Een noviciaatswerkweek rond het thema „Gehoorzaamheid“

Van 13 tot 17 januari 2020 vond in Horrem de noviciaatswerkweek plaats met als thema „Gehoorzaamheid“. Vanuit verschillende congregaties gingen medezusters en -broeders op weg. Spreker was Volker Niggemeier, docent aan de katholieke faculteit van de Universiteit van Münster.

Eerst hebben we nagedacht over wat we met de term „Gehoorzaamheid“ verbinden. In de dagen daarna hebben we ons met behulp van Bijbelteksten met de term „Gehoorzaamheid“ intensiever bezig gehouden. Naast de exegese werden ook nieuwere methoden van Bijbelse wetenschappen toegepast. Zo ontstond een kort theaterstuk over de Handelingen van de Apostelen 5:17-42. Ook Paulus bestudeerden we en we kwamen erachter dat voor hem het geloof centraal staat voor gehoorzaamheid. Ook dat hij de termen geloof en gehoorzaamheid door elkaar gebruikt en dat geloof het uitgangspunt is van de gehoorzaamheid van Christus.

Voor ons waren de dagen een grote verrijking, vooral door de gedachtewisseling en discussie over het thema. Geloof werkt niet zonder taal. Verkondiging leeft van horen en spreken. Gehoorzaamheid is gekoppeld aan communicatie en kan niet los ervan staan. Geloof en gehoorzaamheid horen bij elkaar.

Zr. Josefina, Refrath

Tussendoor verzamelden de novicen vragen voor de apostel Paulus.

Democratische gehoorzaamheid?

Zoals alle religieuzen leggen ook de dominicanessen de gelofte van gehoorzaamheid af – dominicanen zelfs alleen gehoorzaamheid (armoede en kuisheid in de ongehuwde staat zijn inbegrepen). En hoe kun je democratisch gehoorzamen? „Gehoorzamen“ komt van „horen“, heel goed luisteren naar wat iemand zegt, wat er nog achter de woorden kan zitten. We gehoorzamen niet alleen onze oversten, we luisteren

Bij de professie beloven we gehoorzaamheid in de hand van onze oversten. Maar hun handen liggen op de Bijbel, want onze gemeenschappelijke gehoorzaamheid behoort aan God toe.

naar elkaar en naar wat God daarvoor wil zeggen. Als iemand in de Orde der dominicanen denkt dat er iets persé moet gebeuren – oversten, zuster/ broeder – dan brengt hij of zij dat in gesprek. Idealiter luisteren we echt naar elkaar en proberen we samen uit te vinden of deze gedachte geïnspireerd is of misschien toch niet. In principe heeft ieder van ons beloofd om de wil van God te volgen. Dus als er een consensus is, betekent dat, dat deze gedachte waarschijnlijk iets met God te maken heeft, en dan zullen we ons uiterste best doen om hem in de praktijk om te zetten. Samen. Oversten (bij de dominicanen priors = eerste onder gelijken) worden gekozen voor een beperkte periode en zijn belast met het in de gaten houden van het geheel. Daarom hebben zij de taak om een zuster/broeder te sturen naar waar zij/hij het beste het geheel kan dienen.

Zr. Judith, Erbach

Verhuizing binnen het dorp

We doopten begin januari 2018 de leeg gekomen pastorie van Haelen om tot gemeenschap „Maria Rust“, en meenden, dat deze kleine gemeenschap van drie zusters minstens vijf jaar zou bestaan. Maar de mens wikt en God beschikt: de lichamelijke mogelijkheden van zr. Magda en zr. M. Rosaria gaan sneller achteruit dan we dachten. Toen we aan het overleggen waren, hoe we onze omstandigheden in huis konden aanpassen, kwam er juist het bericht binnen, dat er in Magdalenahof een appartement vrij kwam. Een geschenk uit de hemel! Eind januari verhuisden de beide zusters naar het appartement in het huis, waar veel van hun medezusters al een prettig verblijf hadden gevonden. Moge de Heer hun toekomst zegenen!

Selfie van de „nieuwe“ bisschop van Roermond, monseigneur Smeets, die de kleine gemeenschap van Maria Rust aan het begin van zijn ambtsperiode kwam bezoeken.

Over mensenhandel in Kroatië

Aankondiging van het congres in Zagreb

Nadat ik in Nederland al vaak lezingen had gehouden over mensenhandel, werd ik in de laatste tijd vaker in het buitenland uitgenodigd. Laatst kreeg ik een uitnodiging vanuit de Kerk in Kroatië: ik mocht gelijk drie keer „optreden“: in Djakovo, op een congres in Osijek en in Zagreb.

Een aantal zaken, waarvan ik dacht, dat ze al lang bekend waren, bleken helemaal nieuw te zijn. Zo had men nog nooit over „loverboys“ (jongens, maar ook meisjes, die anderen met geschenken en „liefde“ voor zich innemen, afhankelijk maken en dan uitbuiten als slaaf/slaaf) gehoord. En ook het noemen van de nieuwere vormen van mensenhandel: orgaanhandel, draagmoederschap, voetballertjes, huisslavernij, kindhuwelijken, sex-tortion (laten betalen met seks voor hulp, een baan, goede cijfers op school – of met

geld voor het niet verspreiden van naaktfoto's) veroorzaakten verbazing.

Na de presentatie was er steeds een levendige discussie – en interviews in radio en televisie. Het blijkt, dat men hier nog in de beginfase staat in de strijd tegen dit enorme kwaad (samen met wapen- en drugshandel de belangrijkste criminele inkomstenbron in de wereld). Daarom was het heel fijn, dat er ook onderzoekers, psychologen en sociologen aanwezig waren.

Men zei: „Kroatië is een democratie. Dat klopt. Iedereen is vrij, bijv. ook om zijn geloof te belijden. Alleen: als men iets nodig heeft, geeft de regering niet thuis!“

Zr. Marjolein, Haelen

Eenheid

In de week van 18 tot 25 januari vieren de christelijke kerken de week van eenheid en gebed. Bij ons in Delft beginnen we deze week in de Sacramentskerk en eindigen we in de Maria van Jesse kerk. De andere dagen zijn er vespervieringen in de protestantse kerken en in de andere katholieke kerken. Het thema is gastvrijheid. Het bloemstuk gemaakt door de bloemengroep symboliseert het thema. De kaars als het Licht dat uitwaaiert met rood lint naar het groen en bloemen in verschillende kleuren.

In oecumenische diensten tonen christenen elkaar de gastvrijheid die ze al kennen als ideaal uit de Bijbel.

Vanuit verschillende kerken komen de mensen om samen te vieren. In de viering staat het verhaal centraal van Paulus uit het boek Handelingen waarin Lucas schrijft dat wanneer zij schipbreuk lijdten, zij buitengewoon vriendelijk worden opgenomen op het eiland Malta. Zij waren vreemdelingen op het eiland en werden gastvrij ontvangen door de bewoners. Ze hadden niets meer want alles waren ze kwijtgeraakt door de schipbreuk, die ze geleden hadden.

Zr. Delia, Delft

bankrekening: 57.89.20.042
IBAN: NL75ABNA0578920042
BIC: ABN ANL 2A
t.n.v. Dominicanessen van Bethanië

Dominicanessen van Bethanië

Zr. Katharina Hemmers OP
Postbus 4050 · NL – 6080 AB Haelen
telefoon: 0031/(0)6-51536286 (Zr. Sara, sekretariaat)
mail: sr.katharina@bethanien-op.org
www.dominicanessenvanbethanie.nl

Recht van bezwaar: wilt u geen post meer van de dominicanessen van Bethanië ontvangen? Bel ons dan op +49 - (0)2204/2002-100 of schrijf naar sr.barbara@bethanien-op.org. Omdat volgens § 23 lid 1 & 2 van de kerkelijke wet voor de bescherming van de persoonsgegevens van religieuze gemeenschappen van pauselijk recht (KOR-OG) kunt u op elk gewenst moment tegen de verwerking van uw persoonsgegevens protesteren.

Dominicanessen
van Bethanië

Geloven in toekomst.